

KIRIK SATIRLAR

1929-1931
-İlk Şiirler-

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU

✕ @ f / otukennesriyat

YAYIN NU: 2298

EDEBÎ ESERLER: 1161

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-917-6

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: [0212] 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Hazırlayan: Ömer Faruk Şerifoğlu

Editör: M. Bilal Erimez - Ayşegül Karayama

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Baskı: Levent Ofset Basım ve Ambalaj Sanayi AŞ

Fatih Cad. Karadal Sok. Nu:13

Merter-İstanbul Güngören/İstanbul

Sertifika Nu: 45163

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.

Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Bedri Rahmi Eyüboğlu (Görece, 1911 – İstanbul, 21 Eylül 1975): Cumhuriyet dönemi Türk sanatının çok yönlü figürlerinden; ressam, şair, yazar ve akademisyen kimlikleriyle Anadolu halk kültürü ve Batı estetiğini ustalıkla yoğuran özgün bir sanatçı olarak tanındı. Baba tarafından Trabzon Maçka kökenli, kültürlü bir ailede yetişmiştir. Babası Mehmet Rahmi Bey devlet memuru ve milletvekili olarak çeşitli görevler yapmıştır. Ağabeyi Sabahattin Eyüboğlu Cumhuriyet döneminin önemli yazar ve çevirmenlerinden, kız kardeşi Mualla Eyüboğlu ise Türkiye'nin ilk kadın mimarlarından. Çocukluğu babasının kaymakamlık görevleri dolayısıyla Anadolu'nun çeşitli kentlerinde geçmiştir. Ortaöğrenimine Trabzon Lisesinde başlamış, resim öğretmeni Zeki Kocamemi'nin teşvikiyle sanata yönelmiştir.

1929'da İstanbul Güzel Sanatlar Akademisine kaydoldu; Nazmi Ziya ve İbrahim Çallı atölyelerinde resim eğitimi aldı. 1931'de Paris'e gitti; Fransızca öğrenip André Lhote atölyesinde çalıştı. Burada tanıştığı Rumen asıllı ressam Ernestine Leibovici (Eren Eyüboğlu) ile evlendi; bu evlilikten bir oğlu oldu. 1936'da Akademi'den mezun oldu ve Léopold Lévy'nin asistanı olarak göreve başladı.

1938'de Ressamlarımızın Yurt Gezisi programıyla Edirne'ye, 1942'de Çorum-İskilip'e gitti; bu geziler Anadolu motiflerini sanatıyla bütünleştirmesinde kırılma noktası oluşturdu. 1941'de şiir kitabı *Yaradana Mektuplar*'ı; ardından *Karadut* (1948), *Tuz* (1952), *Üçü Birden* (1953), *Dördü Birden* (1956), *Karadut 69* (1969), *Dol Karabakır Dol* (1974), *Yaşadım* (1977, ölümünden sonra) gibi şiir kitaplarını okuyucuyla buluşturdu.

1943'te duvar resmi ve mozaik çalışmalarına başladı. 1958 Brüksel Expo'sunda Türkiye Pavyonu için hazırladığı mozaikle altın madalya aldı; 1960'ta Paris'te NATO merkezi için pano yaptı. 1950'lerden itibaren plastik tutkal, kum, Japon kâğıdı vb. yeni malzemelerle soyut ve deneysel tekniklere yöneldi. 1961'de ABD'ye giderek Berkeley Üniversitesinde misafir profesör olarak ders verdi. Öğrencileri arasından Orhan Peker, Fikret Otyam ve Turan Erol gibi önemli sanatçılar yetişti. 21 Eylül 1975'te İstanbul'da pankreas kanserinden 64 yaşında vefat etti, Küçükyalı Mezarlığına defnedildi.

2025'te, ölümünün 50. yılında hürmet ve rahmetle anıyoruz. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun tüm eserleri, yeni keşifler ve tasarımlarla Ötügen Neşriyat tarafından yayımlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Kırık Satırlar'ı	
Ömer Faruk Şerifoğlu	9

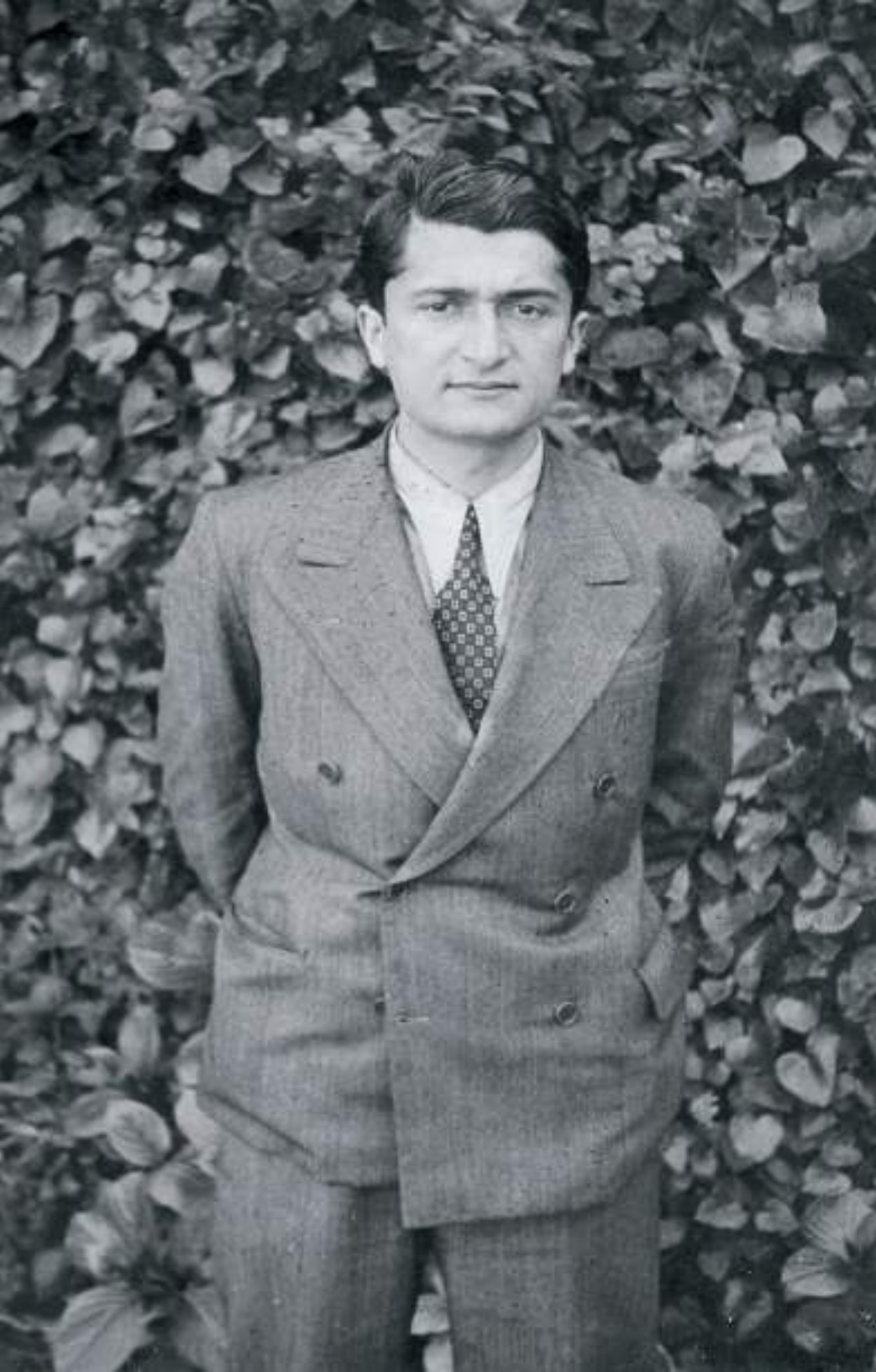
KIRIK SATIRLAR

1929-1931

-ilk şiirler-

Dere.....	15
Bir Yudum Su	18
Beddua.....	20
Veremli	25
Serenad	28
Hey Yüce Dağ!.....	32
Mazide Bir Akşam	35
Graziella!	36
Kırık Kalpler	37
Dansöz.....	38
Gurbette Akşam	39
Gurbet Acıları	40
Sevimli Canavar.....	41
Sanatkâr.....	42
Yaş Ondokuz Gönül Bomboş.....	44
Eşim	46
Akşam Manileri	47
Nisyan	48
Kervan!	49
Nenni Susun! Nenni	50
İçimdeki Kuş.....	51
Hasret	52
Işıklar	53
Uyku.....	54
Affetmeyin Beni.....	55
Ağla Çoban	56
Deniz Kokusu Ve Işıklar	57
Saatim.....	58
Es Rüzgâr Es!	60
Öğle	61
Gece.....	62
Tez Uyu.....	63
Odam	64
Yolda Yağmur.....	65
Yorgunum Anacım.....	66
Gün Başlıyor	67
Akşam	68
Koşarken.....	69
Beni Üçe Bölün.....	70
Buhran.....	71
Bir Masal	75
Gün Gelir.....	76
Uduruş	77
Denizden Selamlar	78

Tıpkıbasım	79
-------------------------	-----------

Bedri Rahmi Eyüboğlu ve *Kırk Satırlar*'ı

*Ben, gecelerin
Değil de gecelerin kara göğünde açan
Kırmızı çiçeklerin
Şairiyim.*

Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1911-1975 arasındaki uzun sayılmayacak (64 yıllık) yaşamında, Anadolu kültüründen hareketle ürettiği resim, şiir ve yazılarıyla yirminci yüzyıla damgasını vurmuş gerçek bir kültür ve sanat adamıdır. Bir “medeniyet beşiği” olan ve adına Anadolu denilen bu topraklarda asırlardır binlercesi doğup büyüyen ve ölümsüz izler bırakan sahici değerlerden biridir.

Sanat tarihimizde Anadolu halk sanatının motif zenginliğini çağdaş Batılı tekniklerle yorumlama çabası içinde bir ömür süren Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun ayrıcalıklı bir yeri vardır. Batı sanatının ustalarını nasıl sevgiyle kavramış ve özümsemişse, Anadolu halkının binlerce yıldır süregelen yaratıcılığına da o derece tutkuyla bağlanmıştır. Yaşamı boyunca gerek şiirlerinde ve gerekse resimlerinde halk sanatını yorumlayan Bedri Rahmi Eyüboğlu, Anadolu kültüründen beslenen yerel duyarlılığı evrensel bir dille yansıtmayı başarmış, şiir ve düzyazı dışında, resim, yazma, gravür, serigrafi, litografi, mozaik, seramik, vitray ve heykel gibi birçok formda eser vermiş bir büyük sanatçıdır.¹

*

Küçük yaşlardan itibaren şiir ve resimle ilgilenen Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun her iki ilgisinin de kaynağı çok net değildir. Babası Rahmi Bey kaymakam, daha sonra Trabzon mebusu olur. Evde Molière ve Victor Hugo gibi ustaların metinlerini Fransızcadan Türkçeye çevirerek çocuklarına

¹ Ömer Faruk Şerifoğlu, “Kendi Resminin Şairi Bedri Rahmi Eyüboğlu”, *B. Rahmi – Sonsuz Yankı*, İstanbul: Dirimart, 2024, s. 17.

KIRIK SATIRLAR

1929-1931
-İLK ŞİİRLER-

DERE

*“Ufuklardan ufuklara
Ordu ordu köpüklü mor dalgalar koşuyordu”
Nâzım Hikmet*

Noldu sana dere bugün?
Coşkun coşkun inliyorsun
Dere bu ne, söyle bu ne?
Sebep ne, bu gürültü ne
Hey, dünkü güne
Ne ninni söylersin dere
Sen bugün taş çıkardın kükreyen denizlere.
Kudurmuş kaplan gibi yürüyor dere
Önüne geleni sürüyor dere
Vuruyor dere
Kırıyor dere
Uluyor, hay kırıyor dere...

Dere ağaçları söktün!
Dere sen kanlar mı döktün?
Sürüdüğün şu leş de ne?
Sebep ne, bu vahşet ne?
Sebep ne, bu dehşet ne?
Tırnağını geçirip bir ağacın etine
Etrafını esir ettin kuduran hiddetine.

Canavarlar gibi soluyor dere
Saçını başını yoluyor dere
Çıkıyor göğ
İniyor yere.
Başını bir taştan öteki taş
Çılgınlar gibi vuruyor dere...

Üstünden korka korka atlayan bir köprünün
Taştan ayaklarını
Kudurmuş köpek gibi
Dişliyor dere!

Çıldırılmış dere, delirmiş dere
İri dişlerini geçirmiş yere
Etrafını bütün kemirmiş dere
Çıkıyor göğ
İniyor yere
Ağlıyor dere
Çağlıyor dere...

Enkazı bir ölü,

Dere bir tabut
Koşuyor tabut, akıyor tabut
Akıyor dere, yakıyor dere
Çıkıyor göğ
İniyor yere
Uluyor dere
Soluyor dere
Başını bir taştan öteki taş
Çılgınlar gibi vuruyor dere.

Enkazı bir ölü,

Dere bir tabut
Ve deniz ölüm, deniz bir mezar
Dere mezarını kendisi kazar
Çıkıyor göğ
İniyor yere
Uluyor dere
Soluyor dere
Uluyor de
Soluyor de
Uluyor
Solu
Sol...

1929, Zanoğlu-Trabzon

د افغانستان

~~د افغانستان~~

~~د افغانستان~~

د افغانستان

د افغانستان

د افغانستان

د افغانستان

د افغانستان

.....

د افغانستان

د افغانستان

د افغانستان

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

دانش نامه اسلامی

صاحبزاده
حضور دین
احمد دین دوست

ایران به قوه گیر دانشنامه

چاره به چاره اعلی الله قدره

قولی به آیه

آید به با بزمه

ارکانه تا طبع نوشتن

ادواته نوشته له

ایستاده...
پیکار و نظم و انضباط

ایستاده...
ایستاده...
ایستاده...

ادواته نوشته له

که کیه و طبعه و قاعده

باشی بکوه قفسه بر بزمه

که نه در دود و دم

صاحبزاده

حضور دین

احمد دین دوست

ادواته...
ادواته...
ادواته...

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

Handwritten line of text.

پایه آید به این کتابخانه

از زمانه قاجاریه و قاجاریه و قاجاریه

اینکه بر این کتابخانه است و این کتابخانه

از دوره قاجاریه و قاجاریه

با این کتابخانه و قاجاریه

و قاجاریه

از دوره قاجاریه و قاجاریه

— 1391 —

بودیم ده کینه کوته

بهمنه نه آید

دوستدار

ادودرک ایستاده باقیه کینه ییته ییته
بهمنه نه آید

« ییته آید بهمنه نه آید »

آید بهمنه نه آید بهمنه نه آید

دوستدار

ادودرک ییته ییته

با کینه بهمنه نه آید بهمنه نه آید

دوستدار ایستاده ایستاده ایستاده

.....

ادودرک بهمنه نه آید بهمنه نه آید

ادودرک بهمنه نه آید بهمنه نه آید

بهمنه نه آید بهمنه نه آید

.....

چام کوته کوته

بهمنه نه آید

دوستدار

بهمنه نه آید

ادودرک بهمنه نه آید بهمنه نه آید